

Uitspraak nr. 104 van de Verbondscommissie Samenloop inzake "van heftruck schuivende pompwagen"

Betreft: werkmaterieelverzekering/AVB-verzekering

Partijen: Verzekeraar A

en

Verzekeraar B

Verzekeraar A en Verzekeraar B hebben zich ter verkrijging van een uitspraak van de Verbondscommissie Samenloop tot deze commissie gewend ter beslechting van een geschil dat tussen partijen is gerezen.

Feitelijke gegevens

De firma P huurt een vriesopslag bij de firma Q. De firma Q stelt ten behoeve van laad- en loswerkzaamheden een heftruck aan haar klanten ter beschikking.

Op 29 maart 1996 was een werknemer van de firma P betrokken bij het uitladen van pallets uit een vrachtwagen. Om de pallets te kunnen lossen moest een pompwagen in de vrachtwagen worden geplaatst. Dit geschiedde met behulp van de heftruck, bestuurd door de heer X, werknemer van P. Om te voorkomen dat de pompwagen van de heftruck zou vallen, nam Y, eveneens werknemer van P, plaats op de lepels van de heftruck naast de pompwagen en hield deze vast. Bij het manoeuvreren met de pompwagen maakte de heer X een beoordelingsfout waardoor de pompwagen over de lepels van de heftruck schoof en op de voet van Y terecht kwam. Y liep hierdoor letsel op.

Voor de heftruck van firma Q is een werkmaterieelverzekering gesloten bij Verzekeraar A. De firma P heeft een AVB-verzekering gesloten bij Verzekeraar B.

Partijen verschillen van mening over de vraag wie dekking dient te verlenen.

Het geschil

In zijn memorie van eis stelt Verzekeraar A onder meer:

"Tussen Verzekeraar B en ons bedrijf bestaat een verschil van inzicht met betrekking tot de vraag of de bij Verzekeraar B lopende aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven (AVB) ook dekking dient te verlenen voor het hieronder nader te bespreken schadegeval. Dat de bij Verzekeraar A lopende werkmaterieelverzekering dekking moet verlenen staat wel vast. Het gaat dus zuiver om de vraag of er sprake is van samenloop, zoals bedoeld in de overeenkomst 'samenloop van aansprakelijkheidsverzekeringen'.

Het volgende heeft zich voorgedaan:

Een van de werknemers van onze verzekerde was betrokken bij het uitladen van pallets uit een vrachtwagen. De pallets wegen 650 tot 1000 kg per stuk.

Het was de bedoeling om de pallets eerst met behulp van een pompwagen in de vrachtauto zelf naar de laadklep aan de achterkant van de vrachtwagen te verplaatsen en deze vervolgens met behulp van een heftruck uit de vrachtwagen te laden.

Daartoe diende eerst de pompwagen in de vrachtwagen te worden geladen. Dat deed men met behulp van de heftruck. De pompwagen werd samen met de betrokken werknemer op de lepels van de heftruck geplaatst, opgetild en over de laadklep heen naar binnen getild. Bij die laatste manoeuvre hield de chauffeur geen rekening met het feit dat de voorste wielen van de pompwagen bij het optillen 12 centimeter uitzakken. Die wielen raakten bij het naar binnen tillen de laadklep met als gevolg dat de pompwagen van de lepels van de vorkheftruck schoot en op de voet van de meegereisde werknemer neerkwam. Deze heeft daar letsel aan overgehouden. De vorkheftruck is bij Verzekeraar A verzekerd en biedt dekking voor de aansprakelijkheid van de werkgever voor dit ongeval. Daarnaast heeft de werkgever een AVB lopen bij Verzekeraar B. Deze verzekering kent een uitsluiting voor schade die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig, maar bevat op dit uitgangspunt enkele uitzonderingen die - voor zover hier van belang - als volgt zijn geformuleerd:

"Uitzonderingen

Wel gedekt is het volgende:

c. Laden/lossen

de aansprakelijkheid veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen;

d. Lading

de aansprakelijkheid voor schade toegebracht door lading die zich bevindt op dan wel valt of gevallen is van een motorrijtuig, indien en voor zover hiervoor geen dekking is op een andere verzekering; van deze verzekering blijft uitgesloten het eigen risico dat krachtens zo'n andere verzekering wordt gelopen;"

Verzekeraar A is van mening dat er in dit geval sprake is van schade zoals bedoeld in artikel c en niet van schade zoals bedoeld in artikel d, zodat de AVB van Verzekeraar B een gelijkwaardige dekking biedt, en niet een secundaire zoals het geval zou zijn indien artikel d van toepassing zou zijn geweest.

Ter onderbouwing van dat standpunt wijzen wij er in de eerste plaats op dat het hiervoor geciteerde stelsel van polisbepalingen de neerslag vormt van de in het verzekeringsbedrijf gebruikelijk regeling inzake samenloop van motorrijtuig- en algemene WA-verzekering. In deze regeling, die te vinden is in de gecombineerde circulaire van 22 september 1964 No (NVVA) L-64/52 respectievelijk No. (W.A.V.) L-64/12), wordt onderscheid gemaakt tussen 'schade door lading' en 'schade tijdens het laden en lossen'.

In het eerste geval (schade door lading) moet men vooral denken aan situaties waarin de lading van een motorrijtuig door vallen of uitsteken schade veroorzaakt. Dit is primair een motorrijtuigrisico. AVB-verzekeraars plegen voor dit risico secundair dekking te bieden. U vindt dit uitgangspunt weergegeven in het hiervoor geciteerde artikel d.

Het tweede geval geeft aan waar het motorrijtuigrisico wordt verlaten, namelijk daar waar het gaat om schade tijdens het laden en lossen. De hiervoor genoemde gecombineerde circulaire spreekt op bladzijde H letterlijk aldus:..... dat het risico van het laden en lossen niet primair behoort te zijn gedekt op de motorrijtuigpolis, doch op de w.a.-bedrijfpolis. Hiervoor plegen AVB-verzekeraars dus primair dekking te verlenen, en het hiervoor eveneens geciteerde artikel c is van deze gedachte de neerslag.

Waar het in casu gaat om een geval waarin, door een inschattingsfout bij het laden van de pompwagen in de vrachtwagen, de lading schade toebrengt door op de voet van de meegereisde werknemer terecht te komen, kan naar ons oordeel geen twijfel bestaan dat hier sprake is van een schade zoals bedoeld in artikel c.

Verzekeraar B voert daartegen tot dusverre het volgende verweer.

1. De pompwagen is geen lading.

Dit lijkt ons niet juist. Onder lading zal toch niet iets anders te verstaan zijn dan een last die op iets of iemand is geladen (vergelijk Van Dale) en het valt toch niet te ontkennen dat de pompwagen op het moment van de schadeveroorzaking geladen werd op de vrachtwagen. Dat de pompwagen verder nergens naartoe vervoerd behoefde te worden is in deze niet van belang. In de eerste plaats niet omdat het begrip lading dat niet als kenmerk in zich heeft. In de tweede plaats niet omdat het geen voor de clause van belang zijnd criterium behelst. De clausuletekst is er immers slechts op gericht een afbakening te krijgen met het motorrijtuigrisico en lading die niet vervoerd hoeft te worden voert ons eerder verder van het motorrijtuigrisico dan dat het ons daarbij in de buurt brengt.

2. Er was geen sprake van schade 'door' de lading maar van schade 'met' de lading.

Aan het feit dat in artikel c slechts de aanduiding 'door' wordt gebruikt kan naar onze mening geen zelfstandige betekenis worden gehecht. Bedoeld is gewoon - overeenkomstig de hiervoor genoemde marktcirculaire- om het risico van fouten bij het laden en lossen te dekken, in die zin dat schade die ontstaat doordat lading bij het laden of lossen ergens op valt of tegenaan komt gedekt is. Of iemand daarbij de lading uit zijn handen laat glijden waarna deze op de voet van een collega belandt, of dat iemand bij het machinaal verplaatsen van de lading een inschattingsfout maakt met als gevolg dat de lading op de voet van een collega belandt, maakt bij de beoordeling van de dekking onder artikel c geen verschil. De in dit verband door Verzekeraar B genoemde uitspraak nr. 80 van uw commissie maakt dit oordeel niet anders. In die zaak ging het om een schade die zijn oorzaak vond in een gebrekkige afstempeling van het motorrijtuig, waarna dit met last en al kantelde. Daarvan is bij de thans aan u voor te leggen zaak geen sprake. De schade is ontstaan ten gevolge van een fout bij het laden, waarna het te laden object, dat op een ondeugdelijke wijze in het ladingsproces werd betrokken, de schade veroorzaakt door op de voet van het slachtoffer terecht te komen. Een klassieke beladingsfout, vergelijkbaar met het uit de strop schieten van de last van een hijskraan (een schade die veelal ook niet wordt veroorzaakt door de lading, maar door ondeugdelijk hijsen).

In de gedachtengang van Verzekeraar B zou er wat het ladingsrisico betreft pas dekking zijn als de lading een gebrek vertoont en daardoor schade toebrengt. Eerst dan zou er in meer enge zin dekking zijn voor schade door lading bij het laden en lossen. Zo mag de clause echter niet worden opgevat, nu deze kennelijk geen ander doel heeft dan de hiervoor genoemde marktcirculaire te implementeren, en dan ook als zodanig mag worden begrepen."

In zijn memorie van antwoord stelt Verzekeraar B onder meer:

“Verzekeraar B onderschrijft de stelling van Verzekeraar A dat er dekking is voor het hieronder nader te bespreken schadegeval op de werkmaterieelverzekering van Verzekeraar A.

Verzekeraar B is echter voorts van mening dat er geen dekking bestaat voor dit schadegeval op de bij haar afgesloten Aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven en beroepen.

Verzekeraar B is derhalve van mening dat geen sprake is van samenloop zoals bedoeld in de overeenkomst “samenloop van aansprakelijkheidsverzekeringen”.

Met betrekking tot de door Verzekeraar A geschetste toedracht merkt Verzekeraar B op dat uit de stukken blijkt dat geen sprake was van een vrachtwagen met een laadklep zoals door Verzekeraar A gesteld.

De laadklep ontbrak juist, waardoor het noodzakelijk werd om met een heftruck de pallets die in de vrachtwagen stonden te lossen. De eerste pallets konden direct met de heftruck worden gelost. Voor de dieper in de vrachtwagen geplaatste pallets moest hiertoe eerst een zogenaamde pompwagen in de vrachtauto worden gebracht om de zich aldaar bevindende pallets verder naar voren te verplaatsen zodat deze vervolgens door middel van de aanwezige heftruck gelost konden worden.

Deze pompwagen werd op de lepel van de heftruck geplaatst. Op een van de lepels nam voorts de heer Y plaats om de pompwagen vast te houden terwijl deze door de heftruck omhoog werd gebracht. Vervolgens trachtte de heer X, bestuurder van de heftruck, de pompwagen in de vrachtauto te plaatsen. Hij hield hierbij echter geen rekening met de wieltjes van de pompwagen die iets naar beneden waren gezakt omdat de pompwagen werd getild en stelde de lepels van de heftruck daardoor te laag in. Door de voorwaartse beweging die inmiddels met de heftruck was ingezet raakten de wieltjes van de pompwagen de laadvloer van de vrachtauto. Door deze manoeuvre van de heftruck kwam de pompwagen in beweging en schoof op de voet van de heer Y.

Bovenstaande omschrijving van de toedracht is gebaseerd op de getuigenverklaring van de heer X, bestuurder van de desbetreffende heftruck.

De polisvoorwaarden van Verzekeraar B bevatten in artikel b o.a. een uitsluiting voor aansprakelijkheid voor schade die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig. Dat in casu sprake is van schade met of door een motorrijtuig (de heftruck) wordt door Verzekeraar A overigens niet bestreden en zelfs uitdrukkelijk erkend. Daarnaast kennen de polisvoorwaarden een aantal insluitingen op de algemene uitsluiting zoals geformuleerd in artikel b. Met betrekking tot deze insluitingen is Verzekeraar A van mening dat de insluiting van artikel d, in geval dit artikel van toepassing zou zijn leidt tot een secundaire dekking op de AVB verzekering van Verzekeraar B. Verzekeraar A is echter van mening dat artikel d van toepassing is en heeft dit artikel in haar inleidende memorie van eis weergegeven. Dit artikel luidt:

Uitzonderingen

Wel gedekt is het volgende:

c. Laden/lossen

de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen;

Voor het in casu van toepassing doen zijn van de insluiting van artikel c is het in de visie van Verzekeraar B essentieel dat sprake is van schade veroorzaakt door lading en niet slechts met de lading. De lading is immers in het onderhavige geval niet de oorzaak van de schade. Er is sprake van een manoeuvrefout met de heftruck waardoor de lading in beweging is gekomen.

De schade is dan ook veroorzaakt met of door de heftruck, zijnde een motorrijtuig. De oorzaak is immers gelegen in een foute bediening van het motorrijtuig.

Het is overigens, in tegenstelling tot hetgeen door Verzekeraar A wordt beweerd, eenvoudig, een voorbeeld te geven van een situatie waarbij schade wordt veroorzaakt door lading. Te denken valt aan gevallen waarbij de lading gebrekkig is en hierdoor schade ontstaat. Verzekeraar B wil voorts verwijzen naar uitspraak 80 van de Commissie Samenloop, waar een soortgelijk veroorzakings-criterium wordt gehanteerd. Het is derhalve voor de afbakening tussen AVB- en motorrijtuigenverzekering als bedoeld in de door Verzekeraar A genoemde marktcirculaire van 22 september 1964 wel degelijk van belang dat de oorzaak van de in casu voorliggende schade is gelegen in een verkeerde manoeuvre met het motorrijtuig en staat los van de vraag of de schade is toegebracht door de lading. Van een klassieke beladingsfout, zoals gesteld door Verzekeraar A, is dan ook geen sprake.

Voorts stelt Verzekeraar B zich bovendien op het standpunt dat in casu geen schade werd veroorzaakt door de lading van het motorrijtuig dat gelost werd. Zoals reeds eerder opgemerkt was sprake van een situatie waarbij met de heftruck de pallets die voorin de vrachtauto stonden konden worden gelost.

Om ook de andere pallets die zich in de vrachtauto bevonden te kunnen lossen was inzet van de pompwagen vereist. Niet kan echter worden gesteld dat deze is aan te merken als lading van de vrachtauto.

Derhalve waren tijdens het inzetten van de pompwagen de loswerkzaamheden (van de pallets) voor wat betreft de lading van de vrachtauto even onderbroken (vergelijk uitspraak 92 Verbondscommissie Samenloop).

Op dat moment was derhalve geen sprake van laden en lossen van een motorrijtuig, zodat ook reeds hierom geen dekking voor de onderhavige schade bestaat.

Verzekeraar B blijft gezien het vorenstaande de mening toegedaan dat er geen dekking bestaat voor de onderhavige schade op de bij haar afgesloten AVB-verzekering."

Overwegingen van de commissie

Dit geschil is als samenloopgeschil aan de commissie voorgelegd overeenkomstig artikel 2 lid 2 van haar reglement op grond waarvan de commissie dit geschil in behandeling neemt.

De commissie stelt vast dat de aansprakelijkheid van de bestuurder van de heftruck voor de veroorzaakte schade door partijen wordt erkend.

Dan spelen de volgende artikelen een rol:

van de werkmaterieelverzekering van Verzekeraar A:

“Artikel p : Gedekt risico

- a. *Verzekerd is de wettelijke en contractuele aansprakelijkheid van de verzekerde voor schade aan personen en goederen - met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade - die na het ingaan van de verzekering met of door het verzekerde object veroorzaakt is en wel voor alle verzekerden tezamen tot ten hoogste het aan de voorzijde van de polis genoemde bedrag per gebeurtenis.*

Deze verzekering is mitsdien van toepassing op schade met of door het verzekerde object veroorzaakt tijdens rijden, werken, repareren, monteren, demonteren, verblijf, vervoer of anderszins.

- b. *Onder verzekerden wordt verstaan:*

1. *de verzekeringnemer, de eigenaar, de houder, de huurder, de bestuurder, degene die het verzekerde object bedient en de door het verzekerde object vervoerde personen;*
2. *.....*
3. *de werkgever van de onder 1 genoemde verzekerden, indien hij krachtens art. 1403 lid*

BW aansprakelijk is voor de schade door een verzekerde veroorzaakt; voor de werkgever die niet tevens de verzekeringnemer is geldt de verzekering slechts, indien de verzekerde die de schade veroorzaakt zelf jegens de maatschappij aanspraak op vergoeding heeft.

Artikel q : Ladingrisico

De verzekering is ook van toepassing op schade veroorzaakt door de lading of last, die zich bevindt op, dan wel valt of gevallen is van het verzekerde object.”

van de AVB-verzekering van Verzekeraar B:

“Artikel a Uitsluitingen

Op deze verzekering zijn de volgende uitsluitingen van toepassing. Uitzonderingen hierop worden apart vermeld.

b. Motorrijtuigen/Luchtvaartuigen

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig of een luchtvaartuig dat:

- *een verzekerde bezit, houdt, bestuurt of gebruikt;*
- *een verzekerde als werkgever doet of laat gebruiken;*
- *een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf van verzekeringnemer.*

Uitzonderingen

Wel gedekt is het volgende:

c Laden/lossen

de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen;

d Lading

de aansprakelijkheid voor schade toegebracht door lading die zich bevindt op dan wel valt of gevallen is van een motorrijtuig, indien en voor zover hiervoor geen dekking is op een andere verzekering; .....”

De commissie leidt uit de stellingen van partijen in hun respectieve memories af dat zij met de hiervoor geciteerde polisvoorwaarden aansluiting hebben willen zoeken bij de "Regeling inzake de Samenloop van motorrijtuig- en algemene wa-verzekering" als aanbevolen in de gecombineerde circulaire van de toenmalige Nederlandse Vereniging van Automobiellasseuradeuren (N.V.V.A.) en Nederlandse Vereniging van Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekeraars (W.A.V.) van 25 juli 1959 (circulaire no. N.V.V.A. L-59/42 / circulaire no. W.A.V. L-59/24), zoals laatstelijk gewijzigd conform de gecombineerde circulaire van de Afdeling Motorrijtuigen en de Afdeling Algemene Aansprakelijkheid van het Verbond van Verzekeraars van 3 maart 1997 (circulaire no. MOT-L-97/15 / circulaire no. AAA-97/06).

De commissie wijst er op dat de Regeling inzake de Samenloop van motorrijtuig- en algemene wa-verzekering beoogt verzekeraars voor gevallen als de onderhavige te laten komen tot een sluitende, zogenaamde spiegelbeelddekking, dat wil zeggen dat de aansprakelijkheid voor een schade als de onderhavige, gedekt is onder één verzekering met uitsluiting van de andere.

De commissie is van oordeel dat uit de feitelijke toedracht blijkt dat de schade is veroorzaakt door een fout van de bestuurder van de heftruck bij het besturen van die heftruck en dat mitsdien de schade is veroorzaakt met het verzekerde object als bedoeld in artikel p sub a van de verzekeringsvoorwaarden van de werkmaterieelverzekering van Verzekeraar A. Op grond van artikel p sub a jo. artikel p sub b onder 1 en 3 van die verzekeringsvoorwaarden zal Verzekeraar A dekking moeten verlenen.

Uit de strekking van de Regeling inzake de Samenloop van motorrijtuig- en algemene w.a. verzekering als hiervoor door de commissie gememoreerd en haar vaststelling dat zich hier primair het motorrijtuigrisico heeft verwezenlijkt, volgt dat het beroep van Verzekeraar A op artikel c van de verzekeringsvoorwaarden van Verzekeraar B (laad-/losrisico) ongegrond is. De commissie begrijpt immers artikel c van de verzekeringsvoorwaarden van Verzekeraar B aldus dat deze bepaling beoogt een dekking te geven voor het spiegelbeeld van het motorrijtuigrisico, conform genoemde regeling. De commissie wijst in dit verband ook op het arrest van de Hoge Raad van 31 maart 2000, NJ 2000, 357 en haar uitspraak nr. 80 inzake "onvoldoende afgestempelde vrachtauto". Overigens is de commissie van oordeel dat de pompwagen ten tijde van het ongeval als lading van de heftruck moet worden aangemerkt en niet als lading van de vrachtauto en dat de pompwagen ten tijde van het ongeval door de heftruck werd vervoerd en niet werd geladen of gelost.

Om dezelfde reden als hiervoor bij artikel c van de verzekeringsvoorwaarden van Verzekeraar B aangegeven, zou een beroep op artikel d van die voorwaarden (ladingrisico) ongegrond zijn. Immers de dekking voor het ladingrisico is slechts een aanvulling op de dekking voor het primaire motorrijtuigrisico. Bovendien zou, indien zich hier het ladingrisico zou voordoen (quod non) de dekking van Verzekeraar B secundair zijn.

Conclusie

De commissie concludeert dat de schade is veroorzaakt met of door het motorrijtuig. De WA-motorrijtuigverzekering van Verzekeraar A biedt hiervoor primair dekking.

Bindend advies

Partijen hebben zich tot de commissie gewend ter verkrijging van een bindend advies. De commissie geeft als bindend advies dat Verzekeraar A dekking zal dienen te verlenen.

Aldus is beslist op 21 juli 2000 door mr. S.A.M. Brugman, mr. D.F. Richters, mr. P.P. Roerink en mw. mr. A.G. Verhoeven, leden van de Verbondscommissie Samenloop, in tegenwoordigheid van mw. mr. W.H. Quaedvlieg-Meijer, secretaris

De voorzitter

De secretaris

mr. D.F. Richters

mr W.H. Quaedvlieg-Meijer